

19. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výzva k plnění vs. předžalobní výzva dle §142a občanského soudního řádu

Dne 1.1.2013 nabyla účinnosti novela (zák. č. [396/2012](#) Sb.), kterou bylo do právního řádu zakotveno ustanovení § 142a občanského soudního řádu (zák. č. [99/1963](#) Sb.). Uvedené ustanovení stanoví povinnosti, které musí žalobce splnit, aby mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Tento článek se zabývá otázkou, zda lze spojit výzvu ke splnění povinnosti dle § 1958 odst. 2 občanského zákoníku (zák. č. [89/2012](#) Sb.) s předžalobní výzvou dle § 142a občanského soudního řádu. Naše úvahy budeme demonstrovat na peněžitém dluhu, který je nejčastěji soudně vymáhaným plněním.

FIALA, TEJKAL A PARTNEŘI S.R.O.
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Výzva k plnění

Dle ustanovení § 1958 odst. 2 občanského zákoníku platí, že *„Neujednají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu.“* Není-li tak sjednána splatnost dluhu a má-li věřitel zájem dluh zesplatnit, vyzve dlužníka k úhradě a ve smyslu uvedeného ustanovení je dlužník povinen splnit svůj dluh bez zbytečného odkladu po doručení výzvy k úhradě. Lhůta bez zbytečného odkladu je lhůtou neurčitou, jejímž smyslem a účelem je umožnit dlužníkovi splnit svůj dluh ve lhůtě, která je přiměřená okolnostem. V některých případech tak může jít o lhůty velmi krátké, např. vrácení drobných při platbě bankovkou, běžně pak půjde o lhůty v řádu hodin nebo jednotek dnů. Stejně tak na druhé straně časového spektra může jít o lhůty v rádech týdnů, jde-li např. o zaplacení značných částek v rádech milionů korun, neboť jen stěží by bylo možné považovat za přiměřené, aby v takovém případě dlužník uhradil svůj dluh např. do tří dnů. Stanovení doby splatnosti přímo věřitelem v rámci provedené výzvy k úhradě pak v tomto ohledu nemá žádné právní účinky, jde-li o lhůtu kratší, než je lhůta bez zbytečného odkladu (tedy než přiměřeně odpovídá okolnostem věci). V takovém případě má dlužník v souladu se zákonem možnost uhradit svůj dluh právě ve lhůtě bez zbytečného odkladu po doručení výzvy k úhradě.

Občanský zákoník obsahuje dále množství speciálních ustanovení, která stanoví pro některé konkrétní případy zvláštní lhůtu plnění. Tyto lhůty se pak užijí přednostně před obecnou lhůtou stanovenou § 1958 občanského zákoníku. Jedním z takových ustanovení je např. § 1963 odst. 1 občanského zákoníku, který se použije v případě, že jde o vzájemný závazek podnikatelů, nebo podnikatele a veřejnoprávní korporace, kteří si lhůtu úhrady peněžitého dluhu nedohodli. Lhůta pro zaplacení je v něm pro tyto případy stanovena v délce 30 dní (s různým počátkem běhu lhůty).

Předžalobní výzva

Ustanovení § 142a občanského soudního řádu bylo do právního řádu zakotveno zejm. z toho důvodu, aby bylo zamezeno rozmáhající se praxi podávání žalob pro neuhrazené splatné peněžité dluhy často

i v bagatelní výši bez předchozího upozornění dlužníka, přičemž vedlejším efektem v případě podávání takových žalob (často zřejmě žádoucím) bylo zejm. získání nákladů řízení, které nezřídka velmi značně převyšovaly výši samotného vymáhaného dluhu. Zákonodárce se tuto praxi snažil omezit a stanovil, že *„Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.“* Nebude-li tedy žalobce postupovat dle § 142a občanského soudního řádu a neodešle nejpozději ve stanovené lhůtě před podáním žaloby předžalobní výzvu, soud ani úspěšnému žalobci nepřizná náklady řízení.

Předžalobní výzva ve smyslu shora uvedeného tak má být poslední výstrahou před podáním žaloby a zpravidla nevyhnutelným zvýšením nákladů spojených s úhradou dluhu, jejímž smyslem je, aby dlužníkovi ještě před navýšením nákladů byla jeho povinnost zaplatit připomenuta a byla mu dána možnost vyhnout se urychlenou úhradou zahájení soudního řízení.

Speciálním rysem ustanovení § 142a občanského soudního řádu je skutečnost, že předmětné ustanovení není založeno na principu doručení předžalobní výzvy dlužníkovi, ale na principu jejího pouhého odeslání. Vezmeme-li v úvahu dobu nezbytnou pro doručení poštovní zásilky adresátovi a započítáme-li do sedmidenní lhůty i víkend, může dlužníkovi zbýt od doručení předžalobní výzvy jen naprosté minimum času k úhradě.

Vraťme se nyní k položené otázce, zda lze spojit výzvu k plnění s předžalobní výzvou. V rozhodovací praxi soudů lze nalézt stanovisko jak pro, tak i proti řešené možnosti. Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací konstatoval, že by spojením hmotněprávní výzvy k úhradě, obsahující uplatnění nároku se založením splatnosti, s předžalobní výzvou docházelo k popírání smyslu § 142a občanského soudního řádu[1]. Oproti tomu z nálezu Ústavního soudu v jiné věci vyplývá, že soud I. stupně pochybil, když výzvu žalobkyně k úhradě posoudil pouze jako hmotněprávní výzvu k úhradě a nepřiznal jí náhradu nákladů řízení, byť předmětná výzva k úhradě splňovala též všechny náležitosti předžalobní výzvy ve smyslu § 142a občanského soudního řádu[2].

Vzhledem ke shora uvedenému se ztotožňujeme s výkladem Krajského soudu, neboť spojením výzvy k úhradě (provedení zesplatnění dluhu) s předžalobní výzvou se z institutu předžalobní výzvy ztrácí onen princip posledního varování za situace, kdy je již dlužník v prodlení s úhradou splatného dluhu. Lze samozřejmě namítnout, že dlužník je výslovně upozorněn, že nebude-li ve lhůtě splatnosti uhrazeno, bude podána žaloba, a tudíž dlužník je fakticky ve stejné situaci, jako když je nejdříve dluh zesplatněn a teprve poté zaslána předžalobní výzva, neboť ví, že je povinen věřiteli svůj dluh uhradit a zároveň byl upozorněn, že neprovede-li úhradu ve stanovené lhůtě splatnosti, bude podána k příslušnému soudu žaloba. Takové úvahy by však mohly vést ke vzniku praxe, kdy do textu daňových nebo účetních dokladů předávaných dlužníkovi bude vložen drobným písmem text vyhovující náležitostem předžalobní výzvy, aby tak bylo učiněno zadost liteře zákona, tedy dlužníkovi byla doručena předžalobní výzva. Smyslu a účelu § 142a občanského soudního řádu by však zcela zřejmě dosaženo nebylo.

Dle našeho názoru tak lze uzavřít, že nejprve by mělo dojít k zesplatnění dluhu výzvou k úhradě, na jejímž základě vznikne dlužníkovi povinnost dluh do určité doby uhradit a teprve nedojde-li k úhradě ve lhůtě splatnosti, lze dlužníkovi doručit předžalobní výzvu ve smyslu §142a občanského soudního řádu, která teprve s touto chvílí naplňuje bezesbýtku svůj smysl a účel, neb teprve v tomto okamžiku má předžalobní výzva zamýšlený účinek oné poslední výstrahy před zahájením soudního řízení kvůli dluhu, který měl být již někdy v minulosti uhrazen.

Mgr. Jiří Dostál,
advokát

[Fiala, Tejkal a partneři, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Helfertova 2040/13
613 00 Brno

Tel.: +420 541 211 528
e-mail: recepce@akfiala.cz

[1] Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25.9.2013, sp. zn. 23 Co 210/2013
[2] Nález Ústavního soudu ze dne 3.12.2013, sp. zn. II. ÚS 2697/13

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)